

Ю.С. Погорелов, доктор економічних наук, професор
А.В. Дмитренко., кандидат економічних наук, доцент
А.В. Пилипенко, студентка групи 601- ЕОм
*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Аудит виробничої діяльності підприємства і витрат на виробництво є найважливішою і, водночас, найскладнішою частиною аудиторської перевірки. Одними з основних показників роботи будь-якого підприємства є випуск продукції та її собівартість. При проведенні аудиту витрат на виробництво, собівартості виробленої і реалізованої продукції вивчаються процеси і явища, відображені документально і пов'язані з виробничою діяльністю суб'єкта господарювання. [1].

Складовою частиною методики аудиту є аудиторські процедури. Аудиторські процедури – це відповідний порядок і послідовність дій аудитора для одержання необхідних аудиторських доказів на конкретній ділянці аудиту. Аудиторська перевірка формується у відповідній послідовності: від загального до конкретного або від конкретного до загального. Найчастіше застосовується підхід від загального до детального (конкретного). Кожен аудитор самостійно вибирає послідовність своєї роботи залежно від особливостей діяльності клієнта й умов договору [4, с.45].

Методика аудиту – це спосіб дослідження дій і подій у системі суб'єкта господарювання з метою підтвердження виданої ним фінансової інформації.

Метою аудиторських перевірок є сприяння раціональному використанню засобів і предметів праці, а також самої праці для зниження витрат виробництва і одержання підприємством стабільного прибутку. Також метою аудиту витрат є встановлення вірогідності даних первинних документів щодо визначення витрат, повноти та своєчасності їх відображення в облікових реєстрах, відповідності методики обліку витрат чинним нормативним актам [4, с. 134].

Проведення аудиторських перевірок обліку витрат на виробництво є одним із основних питань аналізу діяльності виробничих підприємств. Визначення собівартості готової продукції (робіт, послуг) є однією з основних задач підприємства.

Собівартість одиниці продукції є основою для прийняття більшості управлінських рішень.

Успіх підприємства залежить від своєчасної та достовірної інформації про формування собівартості, тому що: витрати на виробництво є базою для встановлення ціни продажу; інформація про собівартість знаходиться в основі прогнозування та управління виробництвом та використовується для вирішення великої кількості поточних оперативних завдань управління.

Ми пропонуємо удосконалену методику аудиту, в якій представлено перелік основних показників діяльності промислового підприємства, які в першу чергу потребують перевірки.

У процесі перевірки витрат виробництва на промисловому підприємстві особливу увагу необхідно приділити наступним основним показникам:

- наявність віднесення на зменшення або збільшення собівартості продукції (робіт, послуг) сум, які не мають прямого відношення до собівартості;
- правильність віднесення витрат майбутніх періодів на собівартість продукції;
- збір і віднесення на собівартість поза виробничих витрат.

За перевірки витрат виробництва підприємств аудитор має звернути увагу на правильність списання фактичних матеріальних цінностей, витрат на їх закупівлю і списання на окремі види калькуляційної одиниці. Особливу увагу необхідно приділити впливу цін на матеріальні цінності і транспортно-заготівельні витрати [2].

З особливою увагою аудитор повинен перевірити правильність списання матеріальних витрат на окремі види калькулювання продукції.

Вивчаючи склад елементів «Витрати на оплату праці», аудитор повинен дослідити його складові частини; причини виплат за сумісництво професій, за роботу понад встановлений термін; оплату основних і додаткових відпусток, виплат за роботу у вечірню і нічну зміни. Необхідно перевірити, чи не має випадків включення до собівартості витрат, які не входять в неї, і заробітної плати апарату управління, іншого загальногосподарського персоналу підприємства, заробітної плати робітників підрозділів, які забезпечують збут продукції.

Аудитору необхідно перевірити витрати, які пов'язані з операційною діяльністю, але не включаються у собівартість продукції, а саме витрат на: збут продукції, пакувальні матеріали для відвантаження готової продукції на склад, ремонт тари, рекламу і вивчення ринку, гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування.

Для використання аудиту собівартості на великому підприємстві необхідно перевірити ефективність використання і зберігання витрат, наявність невикористаного обладнання, його якісний стан, умови зберігання; причини невикористання майна; відповідність фактичного руху основних фондів даним бухгалтерського обліку. Аудитор повинен перевірити всі переоцінки об'єктів, керуючись законодавчими і нормативно-правовими документами.

У ході аудиту собівартості необхідно перевірити порядок: списання паливно-мастильних матеріалів; визначення амортизаційних відрахувань на повне відновлення вартості машин і обладнання; правильність віднесення до складу собівартості витрат на експлуатацію і ремонт обладнання; поділ витрат на змінні та постійні відповідно до класифікаційних ознак П(С)БО 16 «Витрати» і розподіл витрат за видами продукції.

При здійсненні аудиту передбачено перевірити графіки проведення ремонтів; внутрішню організаційно-розпорядчу документацію; попередні

матеріали державного і внутрішнього контролю; первинні зведені облікові документи, реєстри бухгалтерського обліку та фінансову і статистичну звітність.

Аудиторська перевірка формується у відповідній послідовності: від загального до конкретного або від конкретного до загального. Найчастіше застосовується підхід від загального до детального (конкретного). Кожен аудитор самостійно вибирає послідовність своєї роботи залежно від особливостей діяльності клієнта й умов договору. В аудиторській фірмі бажано мати апробовані методики аудиторської перевірки, що дає змогу знизити до мінімуму ризик перевірки, а також зменшити термін її проведення.

Метою аудиту витрат є встановлення вірогідності даних первинних документів щодо визначення витрат, повноти та своєчасності їх відображення в облікових реєстрах, відповідності методики обліку витрат чинним нормативним актам. Для цього існує анкета, яка складається з низки запитань стосовно витрат виробництва на промисловому підприємстві [3].

Після проведення аудиту на підприємстві аудитор повинен перевірити себе для того, щоб оцінити якість проведення аудиту.

Аудиторська перевірка закінчується заключним висновком. Аудитор складає висновок про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат і собівартості реалізованої продукції, в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів.

Висновки. Подальший розвиток дослідження в роботі дістала методика аудиту, розроблено удосконалену методику аудиту витрат, яка полягає у оцінюванні обліку та управління витратами на промисловому підприємстві. Для практичного використання даної методики нами розроблений відповідний документ. Дана методика дозволяє найбільш детально перевірити використання, облік і управління витратами на підприємстві. Аудиторська оцінка даної методики дасть змогу аудитору визначити помилки при використанні і управлінні витратами, а також дати відповідні поради щодо зменшення витрат та збільшення прибутку підприємства.

Список літератури

1. Малюга Н. М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: Теорія, практика, перспективи \ Н. М. Малюга. – Житомир, 2012. – 384с.
2. Чаюн І.Ю., Бондар І.Ю. Управління матеріало-технічним забезпеченням підприємства: Навчальний посібник. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т. 2002.- 111с., [ст.43-53].
3. Лень В.С., Гливенко В.В. Бух. Облік в Україні: основи та практика: Начальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556с. [ст. 111-117].
4. Приймачок О. М. Облік виробничих запасів і аналіз ефективності їх використання: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.13 / О.М. Приймачок; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2013. – 19 с.

